

Bruxelles, 4 decembrie 2023
(OR. en)

16327/23

ENFOPOL 529
CRIMORG 203
COSI 241
JAI 1611

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	4 decembrie 2023
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	15327/23
Subiect:	Concluziile Consiliului privind calea de urmat pentru prevenirea criminalității în Europa – Concluzii ale Consiliului (4 decembrie 2023)

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind calea de urmat pentru prevenirea criminalității în Europa, aprobate de Consiliu (Justiție și Afaceri Interne) în cadrul celei de a 3992-a reuniuni a sale, care a avut loc la 4 decembrie 2023.

Concluziile Consiliului privind calea de urmat pentru prevenirea criminalității în Europa

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

CONȘTIENT de faptul că criminalitatea organizată reprezintă o amenințare semnificativă pentru cetățenii, întreprinderile și instituțiile de stat europene, precum și pentru economie în ansamblu și necesită un răspuns din partea UE;

CONSTATÂND că comportamentul antisocial poate fi debutul comportamentului infracțional, iar criminalitatea comună poate avea o legătură directă cu criminalitatea organizată;

SUBLINIIND că orice răspuns la criminalitate ar trebui să adopte o abordare holistică, iar prevenirea criminalității este o parte integrantă a acesteia;

CONȘTIENT de faptul că Rețeaua europeană de prevenire a criminalității (EUCPN) definește prevenirea criminalității ca fiind „activități acceptabile din punct de vedere etic și bazate pe dovezi, care vizează reducerea riscului de producere a criminalității și a consecințelor dăunătoare ale acesteia, cu scopul final de a depune eforturi în vederea îmbunătățirii calității vieții și a siguranței persoanelor, a grupurilor și a comunităților”;

LUÂND ACT de faptul că prevenirea face deja parte integrantă din politica UE într-o serie de domenii de politică specifice, cum ar fi criminalitatea organizată, criminalitatea informatică, combaterea radicalizării, criminalitatea ecologică, drogurile, traficul de ființe umane, abuzul sexual asupra copiilor, violența domestică și armele de foc;

CONȘTIENT de diferențele dintre statele membre în ceea ce privește modelele de prevenire aplicate la nivel local, regional și național și că articolul 84 din TFUE permite Parlamentului European și Consiliului să stabilească măsuri pentru a încuraja și sprijini acțiunea statelor membre în domeniul prevenirii criminalității, excluzând orice armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre;

FĂCÂND TRIMITERE la Comunicarea din 2004 intitulată „Prevenirea criminalității în Uniunea Europeană”¹, care subliniază rolul-cheie jucat de autoritățile locale și regionale (sprijinite în mod ideal de autoritățile naționale) în prevenirea criminalității, precum și importanța cooperării la nivelul UE pentru a facilita și a acorda un sprijin relevant acestei lupte, fără a aduce atingere politicilor naționale ale statelor membre;

LUÂND ÎN CONSIDERARE Concluziile Consiliului din 2016 privind abordarea administrativă pentru prevenirea și combaterea criminalității grave și organizate², care subliniază necesitatea de a dezvolta și de a îmbunătăți abordarea administrativă pentru prevenirea și combaterea criminalității, în special a criminalității grave și organizate, stabilind o serie de acțiuni care urmează să fie dezvoltate în continuare de statele membre, agențiile UE și Comisie și subliniind necesitatea cooperării dintre Rețeaua europeană de prevenire a criminalității (EUCPN) și Rețeaua europeană pentru abordarea administrativă (ENAA).

FĂCÂND TRIMITERE la Programul de la Stockholm din 2009 (Consiliul European din 2010), care subliniază că cele mai eficiente măsuri de prevenire sunt cele care vizează comportamente care generează sentimente de insecuritate, subliniază că cetățenii UE „au experiențe similare legate de criminalitate și sunt afectați într-un mod similar atât de aceasta, cât și de insecuritatea aferentă, în viața lor cotidiană” (4.3.2) și recunoaște legăturile tot mai mari dintre criminalitatea locală și formele mai grave de criminalitate transnațională³;

SUBLINIIND faptul că Programul de la Stockholm prevede crearea unui Observator pentru prevenirea criminalității (OPC) care ar trebui să includă sau să înlocuiască EUCPN, cu sarcina (printre altele) de a sprijini statele membre și instituțiile Uniunii în procesul de adoptare a măsurilor de prevenire și de schimb de bune practici, ținând seama în același timp de concluziile evaluării Comisiei din 2012⁴;

¹ Comunicarea Comisiei către Consiliu și către Parlamentul European „Prevenirea criminalității în Uniunea Europeană”, COM (2004) 165 final.

² 9935/16, 9 iunie 2016.

³ 2010/C 115/01.

⁴ COM (2012) 717 final.

FĂCÂND TRIMITERE la Declarația de la Kyoto (2021)⁵ a UNODC referitoare la realizarea de progrese în ceea ce privește prevenirea criminalității, justiția penală și statul de drept, care subliniază importanța elaborării, a punerii în aplicare și a evaluării unor strategii de prevenire a criminalității, inclusiv a eficacității acestora, care să abordeze cauzele, inclusiv cauzele profunde, și factorii de risc care fac ca diferite segmente ale societății să fie mai vulnerabile la criminalitate și să facă schimb de bune practici pentru a ne consolida capacitatea; importanța instituirii, la nivel guvernamental, a unei autorități centrale permanente responsabile cu punerea în aplicare a politicilor de prevenire a criminalității, precum și importanța stabilirii unor parteneriate între agenții și a coordonării activităților la nivel local prin intermediul unui plan de acțiune;

LUÂND ÎN CONSIDERARE Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu referitoare la Strategia Uniunii Europene privind uniunea securității (2020-2025)⁶, care stabilește o abordare a securității care cuprinde societatea în ansamblu și care să poată răspunde în mod eficace și coordonat la evoluția rapidă a situației amenințărilor, pentru a aborda riscurile digitale și fizice într-un mod integrat în întregul ecosistem al uniunii securității;

LUÂND ACT de faptul că, în Strategia privind criminalitatea organizată⁷, Comisia urmărește să intensifice schimbul de cunoștințe și de bune practici privind prevenirea criminalității prin intermediul Rețelei europene de prevenire a criminalității;

LUÂND ACT de faptul că, în conformitate cu obiectivele Strategiei multianuale 2021-2025 a EUCPN⁸, rolul rețelei nu se limitează la schimbul de informații, ci include și crearea și sprijinirea unor acțiuni eficace la nivel local, național și la nivelul UE în domeniul prevenirii criminalității;

⁵ Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, mai 2021², Declarația de la Kyoto referitoare la realizarea de progrese în ceea ce privește prevenirea criminalității, justiția penală și statul de drept: către îndeplinirea obiectivelor Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă.

⁶ COM (2020) 605 final.

⁷ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor referitoare la Strategia UE de combatere a criminalității organizate 2021-2025, COM(2021) 170 final.

⁸ Strategia multianuală 2021-2025 a EUCPN, adoptată la 2 decembrie 2020.

LUÂND ÎN CONSIDERARE recomandările și concluziile Raportului de evaluare din 2023 al Comisiei Europene privind Rețeaua europeană de prevenire a criminalității (EUCPN)⁹, care consideră că este esențial să se investească în politici și instrumente de prevenire a criminalității și că EUCPN oferă valoare adăugată la nivelul UE, deoarece oferă factorilor de decizie și practicienilor din întreaga UE acces la cunoștințe privind prevenirea criminalității și facilitează schimbul de bune practici între factorii de decizie și practicienii din diferite state membre ale UE;

LUÂND ACT de faptul că evaluarea a demonstrat că există mai mulți factori care împiedică rețeaua să își atingă întregul potențial, în special lipsa de sensibilizare a factorilor de decizie și a practicienilor de către membrii acesteia, în principal la nivel local, orientări și sprijin suficient de bine orientate care să răspundă nevoilor specifice ale părților interesate relevante și lipsa de sinergie între activitățile rețelei și alte inițiative în materie de prevenire la nivelul UE.

LUÂND ACT de valoarea adăugată care ar putea fi oferită de obiectivele strategice orizontale comune privind punerea în aplicare a planului de acțiune operațional din 2022 privind Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale (EMPACT)¹⁰; în special, obiectivul strategic orizontal comun (CHSG) 7, „Prevenire, sensibilizare și reducerea prejudiciilor, identificarea timpurie și asistența acordată victimelor”, coordonat de EUCPN, și obiectivul strategic orizontal comun (CHSG) 9, „Abordarea administrativă”, coordonat de ENAA ca „o modalitate complementară de prevenire și combatere a utilizării abuzive a infrastructurii legale prin intermediul cooperării între agenții, prin schimb de informații și prin luarea de măsuri pentru a crea bariere”¹¹, pentru a evita utilizarea acestei infrastructuri legale de către infractori

SUBLINIIND necesitatea de a îmbunătăți și de a formaliza în continuare cooperarea dintre autoritățile competente de la nivelul UE și de la nivel național pentru a preveni și a combate criminalitatea organizată, pe lângă cooperarea în materie de aplicare a legii și cooperarea judiciară deja existente între statele membre;

CONCHIDE CĂ ESTE NECESAR SĂ SE AMELIOREZE FUNCȚIONAREA INTERNĂ A REȚELEI EUROPENE DE PREVENIRE A CRIMINALITĂȚII ȘI SĂ SE ÎMBUNĂTĂȚEASCĂ ÎN CONTINUARE PREVENIREA CRIMINALITĂȚII LA NIVEL LOCAL, REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN.

⁹ SWD (2023) 202 final.

¹⁰ 14378/22, Bruxelles, 7 noiembrie 2022.

¹¹ Definiție convenită de ENAA la 8 noiembrie 2019.

INVITĂ STATELE MEMBRE:

1. Să utilizeze în mod optim și să îmbunătățească cooperarea cu o participare activă la Rețeaua europeană privind abordarea administrativă (ENAA) și la Rețeaua europeană de prevenire a criminalității (EUCPN), consolidând rolul reprezentanților naționali și al punctelor de contact de a contribui la obiectivul general al EUCPN în conformitate cu Decizia 2009/902/JAI a Consiliului¹²;
2. Să analizeze elaborarea sau actualizarea strategiilor naționale de prevenire a criminalității sau a documentelor conexe, pentru a consolida și a dezvolta activitatea de prevenire a criminalității în întreaga societate, nu numai în sistemul judiciar, ci și în rândul celorlalți actori implicați, pentru a asigura o abordare multidisciplinară și o implicare multipartită, incluzând, în același timp, aspecte relevante ale abordării administrative;
3. Să desfășoare lucrări specifice și specializate în domeniul prevenirii criminalității, pentru:
 - a) a supraveghea elaborarea și punerea în aplicare a unor strategii specifice de prevenire a criminalității și a coordona punerea în aplicare a acțiunilor părților interesate relevante de la nivel național, regional și local, precum și ale organizațiilor societății civile active în acest domeniu;
 - b) a sprijini și a dezvolta activitățile de prevenire a criminalității la nivel local, regional și național, utilizând o abordare bazată pe dovezi;
 - c) a încuraja participarea și colaborarea universităților, a entităților sau a instituțiilor publice și private și a unor personalități academice de frunte în dezvoltarea și punerea în aplicare a unor activități și funcții de prevenire;

¹² Decizia 2009/902/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 de instituire a unei rețele europene de prevenire a criminalității (EUCPN) și de abrogare a Deciziei 2001/427/JAI, JO L 321, 8.12.2009, p. 44-46; a se vedea în special articolul 6 alineatul (5) care prevede că „[f]iecare reprezentant național promovează activitățile rețelei la nivel național și local și facilitează furnizarea, actualizarea și schimbul de materiale referitoare la prevenirea criminalității între statul membru al acestuia și rețea”. A se vedea și articolul 6 alineatul (6) care prevede că „[p]unctele de contact sprijină reprezentanții naționali în ceea ce privește schimbul de informații și de expertiză naționale în materie de prevenire a criminalității în cadrul rețelei”.

- d) a consolida funcțiile punctelor focale în ceea ce privește activitățile diferitelor rețele și forumuri, cum ar fi EUCPN, ENAA, consiliile naționale de prevenire a criminalității, și în alte foruri¹³, pentru a îmbunătăți coordonarea rețelelor de experți în acest domeniu;

INVITĂ SECRETARIATUL REȚELEI EUROPENE DE PREVENIRE A CRIMINALITĂȚII (EUCPN):

4. Să ofere reprezentanților naționali și punctelor de contact desemnate în conformitate cu Decizia Consiliului privind EUCPN sprijinul necesar pentru îndeplinirea sarcinilor care le revin, astfel cum sunt prevăzute în decizia Consiliului;
5. Să își concentreze și să își alinieze acțiunile la prioritățile și nevoile statelor membre, ținând seama de evaluările relevante ale amenințărilor la nivel național, precum și de evoluțiile de la nivelul UE;
6. Să aprofundeze baza de dovezi pentru măsurile de prevenire a criminalității, prin evaluarea eficacității și a impactului măsurilor de prevenire relevante și prin sprijinirea statelor membre în punerea în aplicare a unor măsuri testate și eficiente de prevenire a criminalității;
7. Să aprofundeze relațiile de lucru în cadrul EMPACT – în special cu factorii care influențează EMPACT și cu agențiile UE pentru a contribui în mod activ la integrarea prevenirii criminalității [inclusiv în calitate de coordonator al obiectivelor strategice orizontale comune (CHSG) 7 și 9];
8. Să faciliteze coordonarea și comunicarea periodică a experților specializați în prevenire din mediul academic, societatea civilă și din cadrul autorităților locale, prin intermediul reprezentanților naționali din cadrul EUCPN și reprezentanților naționali din cadrul ENAA, pentru a facilita schimbul de cunoștințe, de bune practici și de expertiză între statele membre, în vederea prevenirii și combaterii eficiente a criminalității.
9. Să pună în aplicare un program de formare care să abordeze nevoile statelor membre în domeniul prevenirii criminalității, pentru a consolida capacitățile statelor membre de a preveni și de a combate criminalitatea în mod eficiente, monitorizarea și evaluarea măsurilor puse în aplicare și importanța dezvoltării de măsuri de prevenire în rândul publicului, în special al tinerilor.

¹³ Cum ar fi Forumul european pentru securitate urbană (EFUS).

INVITĂ COMISIA EUROPEANĂ:

10. Să întărească pilonul de prevenire al Strategiei UE de combatere a criminalității organizate în momentul punerii în aplicare a strategiei existente și al revizuirii strategiei în viitor, astfel încât să se elaboreze o strategie cuprinzătoare a UE de prevenire a criminalității.
11. Să asigure fondurile necesare pentru a sprijini și a consolida funcția EUCPN și a ENAA de centru european de prevenire a criminalității, capabil să consilieze și să sprijine instituțiile și organele UE și statele membre în domeniul prevenirii criminalității;
12. Să aibă în vedere și să analizeze o soluție pe termen lung pentru secretariatul EUCPN pentru a-i asigura sustenabilitatea și stabilitatea, inclusiv dezvoltarea sa ca Observator pentru prevenirea criminalității (OPC) și extinderea capacităților sale la:
 - a) colectarea, analizarea și diseminarea de cunoștințe privind criminalitatea (inclusiv statistici) și prevenirea criminalității cu privire la domenii de politică specifice din diferitele state membre, oferind o imagine de ansamblu a măsurilor de prevenire a criminalității în UE, inclusiv cu privire la tendințele emergente;
 - b) elaborarea unui set comun de indicatori-cheie de prevenire a criminalității la nivelul UE, sprijinit de rețeaua de puncte de contact din fiecare țară în scopul colectării de date;
 - c) consilierea și sprijinirea statelor membre și a instituțiilor UE în ceea ce privește adoptarea și punerea în aplicare a măsurilor de prevenire și schimbul de bune practici.
13. Să faciliteze o cooperare mai strânsă între EUCPN și ENAA, precum și alte organizații relevante, cum ar fi Forumul european pentru securitate urbană (EFUS), și inițiativele, proiectele și rețelele UE, pentru a combina informații și a crea sinergii atunci când se dezvoltă și se diseminează cunoștințe și bune practici;

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI AGENȚIILE DIN DOMENIUL JUSTIȚIEI ȘI AL AFACERILOR INTERNE:

14. Să aibă în vedere extinderea activităților de formare cu cunoștințele acumulate de EUCPN și ENAA pentru a adapta cursurile de formare și studiile de caz pentru grupuri multidisciplinare de profesioniști care lucrează în domeniul prevenirii criminalității, utilizând capacitățile CEPOL;
15. Să ia în considerare intensificarea activităților de formare în domeniul prevenirii criminalității în sprijinul punerii în aplicare a obiectivului strategic orizontal comun 7 „Prevenirea și reducerea prejudiciilor, asistența acordată victimelor, sensibilizarea” și a obiectivului strategic orizontal comun 9 „Abordarea administrativă”, a strategiilor și a planurilor de acțiune în materie de prevenire a criminalității, bazându-se, printre altele, pe CEPOL și EUCPN, ENAA, precum și pe EMPACT.
16. Să analizeze posibilitatea de a extinde seria de parteneri din afara comunității de asigurare a respectării legii pentru a spori aspectul multidisciplinar al EMPACT, consolidând astfel posibilitățile de punere în aplicare a diferitelor tipuri de măsuri de prevenire a criminalității.

ÎNCREDINȚEAZĂ COSI, în limitele mandatului său, sarcina de a coordona, sprijini, supraveghea, monitoriza și evalua punerea în aplicare a acțiunilor întreprinse în temeiul prezentelor concluzii ale Consiliului.

INVITĂ PREȘEDINȚIA să raporteze Consiliului sau unui grup de pregătire corespunzător al Consiliului cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acțiunilor în temeiul prezentelor concluzii ale Consiliului, subliniind totodată lacunele rămase.